

BOŠ

БЕОГРАДСКА
ОТВОРЕНА
ШКОЛА

#ЕУ
ЗА ТЕБЕ

PRAVNA SAMOPOMOĆ

Zaštita od porodičnog nasilja
u istopolnim partnerskim zajednicama

NEFORMALNA GRUPA SNAGA
BEOGRAD, 2025.

NOVA
PLANSKA
PRAKSA

baza za urbanistička istraživanja i razvoj planiranja

UŽIČKI CENTAR
ZA PRAVA DETETA

ENEGA

MLADOSTNA ŠKOLA
NOVA ŠKOLA OF TOMORROW

МЛАДИ
ПОЉОПРИВРЕДНИЦИ
СРБИЈЕ

FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG

Сигурне
стазе

ŠTA JE NASILJE?

U najširem smislu, nasilje u porodici jeste ponašanje kojim jedan ili više članova porodice ugrožava telesni integritet, duševno zdravlje i spokojstvo drugog člana porodice.

Nasiljem u porodici smatra se naročito:

FIZIČKO NASILJE

u vidu nanošenja/pokušaja nanošenja lake ili teže telesne povrede

Vrši se na različite načine i različitim sredstvima, kao što su: batine, povrede oštrim i tupim predmetima, udaranje, šutiranje, davljenje, bacanje, nanošenje opekotina, gađanje raznim predmetima, lomljenje bilo kog dela tela itd.

PSIHIČKO NASILJE

u vidu izazivanja straha pretnjom ubistva ili nanošenja telesne povrede članu porodice ili njemu bliskom licu.

Da bi se određeno ponašanje smatralo psihičkim nasiljem, pretnja treba da bude ozbiljna i da izaziva ozbiljan osećaj ugrožene sigurnosti.

Psihičko nasilje se odnosi takođe na zastrašivanje, konstantno kritikovanje, potcenjivanje, različite optužbe, emocionalno ucenjivanje, stvaranje nesigurnosti kod žrtve, verbalno zlostavljanje, uznemiravanje, vređanje, kao i svako drugo drsko, bezobzirno i zlonamerno ponašanje, maltretiranje, ograničavanje slobode kretanja ili komuniciranja sa trećim licima itd.

SEKSUALNO NASILJE

podrazumeva ugrožavanje polne slobode i svaki vid degradiranja, ponižavanja, primoravanja na seksualni odnos osobe i silovanje.

Obuhvata korišćenje svih radnji i sredstava, pretnji, primene fizičke prisile, manipulacije, kojima se ugrožava polni integritet osobe. Često se uz vršenje seksualnog nasilja istovremeno primenjuje fizičko, psihičko i ekonomsko nasilje.

EKONOMSKO NASILJE

podrazumeva oduzimanje novca, vrednosti, zabranu zaposlenja članu porodice, zabranu raspolaganja svojim ili zajedničkim sredstvima, oduzimanje sredstava za rad, nametanje obaveze podnošenja detaljnih šikanoznih izveštaja o trošenju, ekonomske ucene i ostale radnje koje ugrožavaju ekonomski položaj člana porodice.

ČLANOVI PORODICE

Članovima porodice prema Porodičnom zakonu smatraju se:

supružnici
ili bivši supružnici

deca, roditelji i ostali
krvni srodnici

te lica u tazbinskom ili adoptivnom srodstvu,
odnosno lica koja vezuje hraniteljstvo;

lica koja žive ili su živela u
istom porodičnom
domaćinstvu

vanbračni partneri
ili bivši vanbračni partneri

lica koja su međusobno bila ili su još uvek u
emotivnoj ili seksualnoj vezi, odnosno koja
imaju zajedničko dete ili je dete na putu da bude rođeno,
iako nikada nisu živela u istom porodičnom domaćinstvu.

Porodični zakon obuhvata širok krug lica koji se smatraju članovima porodice i kojima pruža *posebnu krivično-pravnu zaštitu*, međutim **to se ne odnosi na osobe iz istopolne partnerske zajednice.**

osobe iz istopolne
partnerske zajednice?

U slučaju eventualne krivične prijave za neko od navedenih dela u istopolnoj partnerskoj zajednici, **nadležni organi neće smatrati da se radi o porodičnom nasilju** ali ga mogu kvalifikovati kao delo iz neke druge oblasti kriminaliteta. **Krivični zakonik je preuzeo referencu članova porodice iz Porodičnog zakona.**

**Neophodno je promeniti i dopuniti norme
Porodičnog zakona kojima se određuju članovi porodice.**

Zašto je važno da se i osobe koje se nalaze u istopolnim partnerskim zajednicama tretiraju kao članovi porodice u Porodičnom zakonu?

Zato što je postupak zaštite od porodičnog nasilja hitan postupak. Rokovi su kratki.

Moguće je brzo i efikasno određivanje privremenih mera zaštite.

U postupku sprečavanja i sankcionisanja nasilja u porodici zaduženi su policijski službenici, javni tužioci, sudije i stručna lica u centrima za socijalni rad koja su prošla posebne obuke i imaju neophodno iskustvo.

Predviđena je besplatna pravna pomoć.

Predviđen je Individualni plana zaštite i podrške žrtvi.

POSTUPAK ZAŠTITE

Svako je dužan da bez odlaganja prijavi nasilje u porodici.

Nakon dobijanja informacija o porodičnom nasilju, policijski službenik je dužan da proceni rizik od potencijalnog nasilja i bez odlaganja obavesti nadležnog policijskog inspektora zaduženog za sprečavanje nasilja u porodici.

POSTUPAK ZAŠTITE

Ukoliko proceni da postoji rizik od nasilja, nadležni policijski službenik ima pravo da odredi neku od **hitnih mera**:

**MERU PRIVREMENOG
UDALJENJA UČINIoca
IZ STANA**

**MERU PRIVREMENE ZABRANE
UČINIocu DA KONTAKTIRA
ŽRTVU NASILJA I PRILAZI JOJ**

Hitne mere u tom slučaju mogu trajati najduže **48 sati**.

Sud može produžiti trajanje ovih mera za **30 dana**.

**Međutim, sud u toku trajanja krivičnog postupka
može odrediti i druge mere, kao što su:**

**IZDAVANJE NALOGA ZA
ISELJENJE IZ PORODIČNOG
STANA ILI KUĆE, BEZ OBZIRA
NA PRAVO SVOJINE, ODNOSNO
ZAKUPA NEPOKRETNOSTI;**

**IZDAVANJE NALOGA ZA
USELJENJE U PORODIČNI
STAN ILI KUĆU, BEZ OBZIRA
NA PRAVO SVOJINE, ODNOSNO
ZAKUPA NEPOKRETNOSTI;**

**ZABRANA
PRIBLIŽAVANJA
ČLANU PORODICE
NA ODREĐENOJ
UDALJENOSTI;**

**ZABRANA PRISTUPA
U PROSTOR OKO MESTA
STANOVANJA
ILI MESTA RADA
ČLANA PORODICE;**

**ZABRANA DALJEG
UZNEMIRAVANJA
ČLANA PORODICE.**

Sve prethodno navedene mere slikovito i sažeto objašnjavaju postupak sprečavanja porodičnog nasilja.

PRAKSA NADLEŽNIH ORGANA

Hitnost i naglašena brzina postupanja nadležnih organa je posebno važna kod nasilja u porodici.

! Važno je navesti čl. 197 stav 2 tačka 3 **Porodičnog zakona**, gde se članovima porodice kojima se pruža krivično-pravna zaštita od nasilja u porodice smatraju **lica koja žive ili su živela u istom porodičnom domaćinstvu**.

U ovom slučaju, zakonodavac je ostavio mogućnost nadležnim pravosudnim organima da pruže zaštitu od porodičnog nasilja osobama koje žive u istopolnim partnerskim zajednicama.

Slikovit je primer žene koja je sa svojim maloletnim detetom živela u istom domaćinstvu sa svojom partnerkom i koja je vršila nasilje nad njima. Žena žrtva nasilja je u ovom slučaju tražila zaštitu od nasilja koje je trpela od svoje partnerke, a na osnovu odredbe o zajedničkom domaćinstvu, pozivajući se na navedeni član Porodičnog zakona. Sud je po nalazu i mišljenju tužilaštva i centra za socijalni rad izrekao privremene mere prema partnerki o zabrani prilaska i daljeg uznemiravanja, i na taj način pružena zaštita tužilji tj. žrtvi nasilja.

Naravno, ovaj pojedinačni primer ne znači da postoji sudska praksa u ovom smislu, ali daje prostor nadležnim organima da primene sistem zaštite od porodičnog nasilja, kad god postoje uslovi za to.

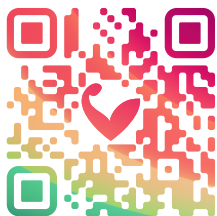
БОШБЕОГРАДСКА
ОТВОРЕНА
ШКОЛА#EY
ЗА ТЕБЕ

AUTOR

Miloš Andrejević

Neophodno je da zakonodavac ili kroz dopune zakona
ili podzakonske akte dodatno precizira ovu odredbu
i na taj način proširi sistemsku zaštitu
i na osobe u istopolnim partnerskim zajednicama.

S druge strane, važno je naglasiti da je neophodno dodatno precizirati i proširiti kroz podzakonske akte mere koje proizilaze iz Individualnog plana zaštite i podrške žrtvi koji je predviđen u Zakonu o sprečavanju nasilja u porodici, posebno na mere psihološkog i ekonomskog osnaživanja, naročito za osobe iz ranjivih grupa, nepovoljnog socijalnog statusa.

snaga

Instagram @n.g.snaga

neformalnagrupasnaga@gmail.com

NG Snaga podržana je u okviru projekta „EU Resurs centar za civilno društvo u Srbiji“ koji Beogradska otvorena škola sprovodi sa partnerima, a podržava Evropska unija.

Ovaj materijal objavljen je uz finansijsku pomoć Evropske unije.
Za njegovu sadržinu odgovorna je odgovorna isključivo NG Snaga iz Beograda i ona ne odražava nužno stavove Evropske unije.